

Zápisnica zo stretnutia riaditeľov členských múzeí ZMS

Zápis

7.12.2022

10.00

Banská Bystrica

Program

1. Otvorenie
2. Kontrola úloh z VZ ZMS
3. Správa o aktuálnej činnosti Odbornej komisie pre zberky dejín techniky múzeí
4. Správa o aktuálnej činnosti Prírodovednej komisie ZMS
5. Správa o činnosti Únie múzeí v prírode pri ZMS
6. Vyhodnotenie dotazníka o dopadoch energetickej krízy na múzeá
7. Informácie o platbe členských príspevkov na rok 2024
8. Témy na rokovanie so zástupcami MK SR
9. Fond na podporu umenia
10. Rôzne
11. Záver

Ad 1. Otvorenie

Predsedníčka Zväzu múzeí na Slovensku, Diana Miškovičová Kmeťová a riaditeľ Múzea slovenského národného povstania, Marian Uhrin privítali prítomných. D. Miškovičová Kmeťová ich prítomných s programom stretnutia.

Ad 2. Kontrola úloh z VZ ZMS

DISKUSIA	<p>Marián Majerník informoval o hlavných výstupoch a úlohách vyplývajúcich pre P ZMS z ostatného VZ ZMS a informoval o hlavných úlohách na najbližšie obdobie. Patrí k nim napríklad príprava a realizácia podujatia Noc múzeí 2024 (18.5.2024), príprava múzejných štandardov (január 2024), príprava a realizácia publikácie „Múzeum v čase, čas v múzeu“, pomoc pri etablovaní sa novej odbornej Archeologickej komisie pri ZMS, realizácia projektov, ktoré predkladali na FPU jednotlivé odborné komisie (vyhodnotenie bude prebiehať od 9. do 25.1.2024), či obnovenie Ceny Andreja Kmneťa.</p> <p>Kompletné správy z činnosti a plán činnosti na najbližšie obdobie vid': https://zms.sk/programove-materialy/33-valne-zhromazdenie-zms-3-oktober-2023/</p>
-----------------	--

Ad 3. Správa o aktuálnej činnosti Odbornej komisie pre zbierky dejín techniky múzeí

DISKUSIA	<p>M. Majerník informoval o aktuálnej činnosti OK, napríklad o stretnutí členov OK v Múzeu Spiša v Spišskej Novej Vsi, o príprave zborníka, ktorý by mal byť realizovaný v najbližšom období. Bude v ňom zahrnutých 16 odborných príspevkov. Na jeseň 2024 by sa malo konať ďalšie stretnutie OK v Slovenskej ústrednej hvezdárni Hurbanovo.</p>
-----------------	--

Ad 4. Správa o aktuálnej činnosti Prírodovednej komisie ZMS

DISKUSIA	<p>E. Farkašová informovala o aktuálnej činnosti OK. Stretnutie prírodovedcov sa v roku 2023 konala v Cerovej vrchovine v spolupráci s Gemersko-malohontským múzeom v Rimavskej Sobote. V roku 2024 sa bude ďalšie stretnutie konať v Slovenskom kráse v spolupráci s Východoslovenským múzeom. Informovala tiež o činnosti</p>
-----------------	---

pracovnej komisie pre environmentálnu výchovu pri MŽP SR a proces certifikácie v tejto oblasti. Vyzvala, aby múzeá, ktoré majú záujem o túto oblasť, ju kontaktovali. Cieľom je tiež vytvorenie databázy múzeí, ktoré sa tejto činnosti venujú.

Ad 5. Správa o činnosti Únie múzeí v prírode

DISKUSIA	<p>Predseda OK Jiří Příbýl informoval o činnosti. Tak ako v roku 2023 opätovne bude vydané kalendárium podujatí 10 členských múzeí (v dvojjazyčnej mutácii), aj v roku 2024 prebehne podujatie Týždeň múzeí v prírode, v rámci ktorého budú počas týždňa prezentované vybrané témy súvisiace s ochranou tradičnej ľudovej architektúry. V roku 2024 bude realizovaná odborná konferencia s témou Prezentačná činnosť múzeí v prírode. Bude zameraná na rôzne prezentačné či edukačné aktivity v prostredí múzeí v prírode, ako aj na dopady realizácie týchto aktivít na objekty ľudovej architektúry a zbierkové predmety. Komisia chce naďalej otvárať témy systému pravidelnej preventívnej ochrany objektov. Z činnosti v predchádzajúcom období spomenul vybrané aktivity: bol vypracovaný materiál o stave múzeí v prírode pre potreby MK SR formou dotazníka a jeho vyhodnotenia, ktorý sa obsahovo vyjadril k stavu objektov, investíciách do ochrany, stave personálneho zabezpečenia, forma zriaďovateľa, problematike reálnej preventívnej ochrany, spôsobe zaradenia a evidencie objektov v múzeách v prírode a pod. V septembri 2023 prebehol II. ročník odbornej konferencie Ochrana objektov tradičnej architektúry v MLD Pribylina, v súčasnosti sa finalizuje príprava zborníka z tejto odbornej konferencie. Počas konferencie bolo podpísané Memorandum o spolupráci s českými a poľskými partnermi v oblasti múzeí v prírode a v roku 2024 chcú túto spoluprácu rozvinúť.</p>
-----------------	---

Ad 6. Vyhodnotenie dotazníka o dopadoch energetickej krízy na múzeá

DISKUSIA	<p>M. Škodová informovala o vyhodnotení dotazníka, ktoré vypracovala Vanda Kráľovičová. V roku 2023 Zväz múzeí na Slovensku rozposlal krátky dotazník slovenským múzeám, ktorý sa týkal problémov vychádzajúcich zo súčasnej energetickej krízy. Išlo o krátky prieskum, ktorého cieľom bolo prostredníctvom jednotlivých odpovedí identifikovať súčasný stav, ktorému čelia slovenské múzeá a podeliť sa o funkčné osvedčené postupy a opatrenia, s ktorými majú inštitúcie skúsenosti. V odpovediach boli uvedené konkrétne kroky, ktoré sa v múzeách ujali a takisto návrhy pri hľadaní nových riešení v kontexte ekologického prechodu a zvládania ekologickej krízy.</p> <p>Postupy a opatrenia múzeí zavádzané tento rok do praxe v bodoch:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zníženie teploty v expozíčných a výstavných priestoroch v škále až do 17 – 20 °C - temperovanie menej využívaných priestorov - odstávka vykurovania cez sviatky a víkendy - inštalácia termostatických regulátorov - obmedzenie priamo výhrevných spotrebičov - striktné dodržiavanie uzatvárania kancelárií - presné riadenie teplotno-vlhkostného režimu v depozitároch na hygienické minimum - nárazové vetranie v kanceláriách - doplnená tepelná izolácia dverí a okien - automatizácia dverí - výmena elektricky neúsporných spotrebičov za efektívnejšie riešenia - výmena žiaroviek za energeticky úspornejšie žiarivky a LED svetlá - inštalácia pohybových senzorov na chodbách
-----------------	---

- redukcia počtu svietidiel
- vypínanie osvetlenia expozície v čase neprítomnosti návštevníkov
- interné usmernenia na znižovanie spotreby pohonných hmôt
- energetická analýza organizácie
- sledovanie spotreby energie na mesačnej báze
- rozumné hospodárenie s vodou
- triedenie odpadu
- participácia v rámci výziev vlády na elimináciu vysokých nákladov na energie
- premiestnenie zamestnancov do priestorov s menšou spotrebou
- ciele vykurovanie miest – stanovišť personálu
- odporúčanie čerpať dovolenku pred sviatkami a po sviatkoch
- zavádzať na pravidelnej báze možnosť home office
- skrátenie otváracej doby múzea v zimnej sezóne a v neaktívnych mesiacoch

Okrem konkrétnych príkladov zavádzania opatrení do praxe sa objavili aj názory a odpovede, ktoré komentovali nemožnosť podobné opatrenia zaviesť, alebo kritizovali neefektívnosť plošne nariadeného 15% zníženia spotreby, ktoré v skutočnosti bude mať efekt len v takej inštitúcii, kde sa doteraz energiami plytvalo. Problémy nemožnosti zavádzať niektoré z navrhovaných opatrení sú spojené takisto s tým, že mnohé múzeá sú limitované faktom, že sídli v historických objektoch, v ktorých nie je možné niektoré typy opatrení uvádzať do praxe. Na druhú stranu, problém nastáva aj v tom prípade, ak sa budova múzea nachádza v zlom technickom stave a nemá z dôvodu zlého technického stavu a nedostatku finančných prostriedkov veľa možností regulácie či výmeny za efektívnejšie riešenia.

Navrhované opatrenia na lokálnej, národnej a celoeurópskej úrovni, hľadanie riešení v bodoch:

- plná náhrada energeticky neúsporných spotrebičov a svietidiel za úsporné riešenia
- výmena zastaralých kotolní a vykurovacích systémov
- používanie prevažne mailovej komunikácie
- prehodnocovanie našich nárokov a konania už od najnižšej úrovne
- zníženie daňového zaťaženia zamestnancov múzeí pri obstaraní cestovných lístkov MHD, podpora dochádzania do práce na bicykli
- podpora coworkingových pracovísk
- zdieľanie technických služieb
- využívanie obnoviteľných zdrojov – zachytávanie dažďovej vody
- inštalácia fotovoltaiických článkov a solárnych kolektorov, tepelných čerpadiel
- inštalácia tieniacich systémov
- rekuperácia
- zateplenie budov
- na národnej úrovni zabezpečiť kvalitné dáta, energetické audity, ktorých výstupom by boli dôležité informácie a odporúčania, ako znížiť energetickú náročnosť
- posilnenie kultúrnych a kreatívnych sektorov, stimulovanie ich zelenej transformácie
- zriadenie osobitného fóra/platformy na zdieľanie prevádzkových koncepcií
- publikácia jednotnej príručky na ochranu a stabilizáciu zbierok
- podpora a vývoj modulárneho výstavného fundusu

D. Kmeťová Miškovičová sa zaujímala, či pokračovať v prieskumoch dopadov energetickej krízy na múzeá a priebežne aktualizovať výsledky, podotkla, že múzeá majú rôzne podmienky a podľa všetkého nie je možné zovšeobecňovať odporúčania, pomôcť by však mohol energetický audit.

Viacerí prítomní uviedli svoje skúsenosti s opatreniami na odvrátenie dôsledkov energetickej krízy na múzeá, a to tak na úrovni zriaďovateľa, ako aj na úrovni jednotlivých múzeí.

Viacerí sa zapojili do diskusie, týkajúcej sa možnosti využívania fotovoltaiky v prostredí múzeí na Slovensku, uviedli niekoľko príkladov z praxe v zahraničí.

D. Kmeťová Miškovičová navrhla spoluprácu aj s organizáciami a kolegami zo zahraničia, napríklad Českej republiky.

Ad 7. Informácie o platbe členských príspevkov na rok 2024

<p>DISKUSIA</p>	<p>Š. Engel informoval o výške zaplatených členských príspevkov – ide o sumu 19 630,- €. Upozornil na neuhradenie členského príspevku na rok 2023 Múzeom Humno. V tomto prípade bola poslaná prvá upomienka týkajúca sa úhrady členského príspevku na daný rok. Platbu členského príspevku na rok 2024 bude možné uhradiť do 15. 3. 2024. Na základe úhrady budú distribuované preukazy so známkami na rok 2024. Š. Engel podotkol, že múzeá môžu žiadať o počet preukazov do výšky počtu svojich riadnych zamestnancov. Upozornil, že ak dôjde k strate preukazu, je potrebné ju neodkladne nahlásiť a preukaz sa anuluje, rovnako je potrebné nahlásiť prípady zamestnancov, vlastníacich preukaz, ktorí odišli do dôchodku. V tomto prípade sa preukazy tiež anulujú a za príslušný poplatok sa vystavia v prípade požiadavky nové. Upozornil tiež, že zamestnanci sa pri preukázaní preukazu ZMS musia zároveň preukázať kartou zamestnanca, vzor tejto karty je na webových stránkach ZMS.</p>
------------------------	---

Ad 8. Témy na rokovanie s Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky

<p>DISKUSIA</p>	<p>D. Kmeťová Miškovičová informovala o plánovom stretnutí zástupcov ZMS s predstaviteľmi MK SR. Vyzvala prítomných, aby navrhli témy, ktoré by mali byť prerokované. Návrhy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - viacerí prítomní navrhli, aby v každom prípade bola prerokovaná otázka možnosti uchádzať sa o podporu z Fondu na podporu umenia (aj po jeho transformácii), nemožnosť uchádzať sa o dotáciu v prípade múzeí v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR považujú za diskrimináciu, finančné príspevky na chod múzeí sú značne poddimenzované; prítomní upozornili, že v rámci iných ministerstiev podobné schémy finančnej podpory neexistujú; pre múzeá je problematické, v niektorých prípadoch nemožné uchádzať sa o finančnú podporu v rámci iných dotačných schém (napr. Intereg a iné) - Stratégia rozvoja kreatívneho priemyslu SR 2030 – Stratégia rozvoja múzeí a galérií: ako sa pokračuje v implementácii a aké sú ďalšie vízie - Štandardy múzejnej činnosti: aký je stav rozpracovania, kedy a v akej podobe budú prijaté, viacerí prítomní podotkli, že na príprave štandardov/hodnotiacich kritérií/metodiky sa už dlhodobo pracuje, doteraz však neboli patrične prezentované výsledky - prezentácia múzeí a ich činnosti prostredníctvom MK SR - platové podmienky v rezorte kultúry a ich úprava - úprava a skvalitnenie pracovných/personálnych podmienok v prostredí múzeí - dopady energetickej krízy na múzeá - úprava siete múzeí (vrátane zriaďovateľskej pôsobnosti) a jej optimalizácia na základe potrieb múzeí - úprava podmienok pri výberových konaniach na štatutárov múzeí, najmä v prípade múzeí v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávnych krajov - problematika viac zdrojového financovania múzeí, sponzorstvo <p>D. Kmeťová Miškovičová navrhla, aby v prípade záujmu múzeá obratom poslali na sekretariát ZMS ďalšie prípadné otázky, či okruhy tém, ktoré by mali byť prerokované.</p> <p>I. Kaczarová odporučila, aby sa pred stretnutím s predstaviteľmi MK SR konalo stretnutie so zástupcami SK8 a zistili sa aj ich návrhy a pripomienky.</p>
<p>ÚLOHY</p>	<p>Zabezpečiť stretnutie so zástupcami SK 8</p>

Ad 9. Fond na podporu umenia

Stretnutia sa online formou zúčastnili zástupkyne Fondu na podporu umenia - Ivana Chyláková a Miroslava Beňačková. Odpovedali na otázky:

Odpovedali na otázky:

1. Neplánuje sa v budúcnosti dotácia/podprogram na infraštruktúru múzeí? Pre porovnanie: knižnice majú dva podprogramy/dotácie na komplexnú infraštruktúru a jeden na vybavenie knižníc a menšiu knižničnú infraštruktúru.

V budúcnosti sa neplánuje podprogram zabezpečujúci menšiu infraštruktúru múzeí, tieto záležitosti by múzeám mal zabezpečiť zriaďovateľ.

2. Nedávno bola zverejnená výzva Reštaurovanie a ošetrovanie zbierkových predmetov (5.4). Ak ju nestihneme pripraviť, bude obdobná výzva ešte počas roka 2024, ak nie, plánuje sa aj na budúci rok? Výzva na podprogram 5.4 Reštaurovanie a ošetrovanie zbierkových fondov na rok 2024 bude otvorená od 08.01.2024 do 05.02.2024.

3. Plánuje nové vedenie FPU meniť zameranie výzvy 5.2.1. Vedecko-výskumná a prezentačná činnosť – múzeá? Na aké aktivity sa mieni v blízkej budúcnosti v rámci tejto výzvy zamerať?

Podprogram 5.2.1 Vedecko-výskumná a prezentačná činnosť – múzeá je určená na modernizáciu a dopĺňanie existujúcich stálych expozícií, realizácie výstav vychádzajúcich z poznatkov získaných vedecko- výskumnou činnosťou múzea. Podpora je prioritne určená na inovatívne výstavné projekty prekračujúce rámec štandardnej prezentačnej činnosti múzeí. Je zameraná aj na prezentáciu poznatkov získaných z vedecko-výskumnej činnosti na odborných podujatiach (konferenciách, seminároch a pod.), ďalej na podporu odborných podujatí regionálneho, nadregionálneho a celoslovenského významu (odborné konferencie, semináre, sympóziá, školenia, kurzy, workshopy a pod.), ako aj na projekty zamerané na múzejnú pedagogiku a na propagáciu alebo marketing (napr. aj nová vizuálna identita, webové sídla, atď.) pre odborných pracovníkov.

4. Aké iné výzvy v iných podprogramoch FPU je ešte možné využívať na činnosti, ktoré vykonávajú múzeá? Pre múzeá je určený najmä program 5.2.

5. V akom podprograme je možné žiadať dotácie na vydávanie zborníkov či katalógov?

Múzeá môžu na vydávanie zborníkov a inej odbornej literatúry využívať podprogramy 3.4.2 Výskum, publikačná a prekladateľská činnosť – vizuálne umenie a 3.6.2 Medziodborový výskum, publikačná a prekladateľská činnosť.

6. V minulosti boli špecializované knižnice (knižnice múzeí) vylúčené ako žiadatelia v podprograme 5.1.2

Vybavenie knižníc a menšia knižničná infraštruktúra. Bývalý riaditeľ v r. 2022 prisľúbil, že sa to zmení a povolí sa čerpať tento podprogram aj špecializovaným knižniciam, ktoré sú plné odbornej literatúry a tiež sú službou pre verejnosť. Zmenili sa teda podmienky a môže byť oprávneným žiadateľom aj špecializovaná knižnica múzea?

Pracovníčky nevedia o tom, že by niečo takéto bolo za súčasného vedenia v pláne.

Ďalšiu otázku položil D. Béreš, a týkala sa podielu spolufinancovania: začína rásť podiel spolufinancovania na strane záujemcov o dotácie, bude ďalej rásť? Zástupkyne FPU odpovedali, že v tejto veci sa nevedia relevantne vyjadriť, pribúda však žiadostí o dotácie, rozpočet FPU však nie je navyšovaný.

D. Kmeťová Miškovičová vyzvala prítomných, ak majú otázky týkajúce sa FPU – je potrebné ich poslať na sekretariát ZMS a budú prednesené na pracovnom stretnutí zástupcov ZMS a FPU.

DISKUSIA

M. Škodová uviedla, že sekretariát ZMS bude sledovať jednotlivé výzvy a informovať o nich a požiadala prítomných, aby v prípade, že budú vedieť o relevantnej výzve, upozornili na tieto výzvy P ZMS.

D. Béreš upozornil aj na problematiku náhradného programu, ktorý by mal suplovať využívanie kultúrnych poukazov. Viacerí prítomní podotkli, že súčasné riešenie v žiadnom prípade neprináša pre múzeá také výsledky, aké v minulosti prinieslo využívanie kultúrnych poukazov a je v rozpore s pôvodnou ideou ich využitia. Žiadali, aby táto téma bola jednou z tém prerokovaných na stretnutí zástupcov ZMS s predstaviteľmi MK SR.

Ad 10. Rôzne

DISKUSIA	<p>D. Kmeťová Miškovičová navrhla realizáciu kalendária podujatí členských múzeí ZMS, ktoré by bolo zverejnené a pravidelne aktualizované na webových stránkach ZMS, prebehla krátka diskusia o možnej spolupráci s inými webovými portálmi v tejto oblasti, ako aj s agentúrami cestovného ruchu a pod.</p>
	<p>M. Škodová upozornila na to, že mnoho kontaktov v adresári ZMS je neplatných, členským múzeám ZMS bude preto poslaný dotazník, týkajúci sa aktualizácie kontaktov.</p>
	<p>Prítomní sa informovali ohľadne IS DEMZ, D. Miškovičová Kmeťová ospravedlnila neúčast' p. G. Gardoša (Muzeologický kabinet SNM) z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti a podala stručné informácie. A. Daneková odporučila prítomným obrátiť sa v prípade akýchkoľvek otázok na Muzeologický kabinet SNM.</p> <p>M. Škodová v stručnosti informovala o činnosti Odbornej komisie pre výchovu a vzdelávanie, o konaní sa zasadnutia OK v novembri 2023 a výsledkoch rokovania, o projekte prezentácie činnosti múzejných pedagógov prostredníctvom ich medailónov (bude prístupné v elektronickej podobe na webových stránkach ZMS)</p>

Na záver predsedníčka ZMS D. Kmeťová Miškovičová poďakovala za účasť, všetky pripomienky a podnety.

V Banskej Bystrici, dňa 7.12.2023

PRÍLOHY:	1. Prezenčná listina
ZÁPIS VYHOTOVIL:	Adriana Daneková
ZÁPIS SCHVÁLIL	Diana Kmeťová Miškovičová

